

Igor Rožić
Marko Milanović
Ivan Rataj

ORGANIZACIJA, PROVEDBA I REZULTATI ŠKOLSKIH SPORTSKIH NATJECANJA UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

1. UVOD

Natjecanja su važan dio nastavnih i izvannastavnih aktivnosti u školi. Ona se odvijaju unutar škole, između škola u gradu i između škola na razini Županije. Ova natjecanja su vrhunac pripreme učenika u pojedinim sportskim granama. A predstavljaju sportsku pripremu koju omogućuju prepoznavanje (selekciju) budućih vrhunskih sportaša. Kvalitetna organizacija uspješno provođenje i posebice objektivno vrednovanje rezultat školska sportska natjecanja predstavljaju značajan dio uspješnosti u odgojno–obrazovnom tjelesnom i zdravstvenom području kao i školskom sportu.

Osnovni uvjet za uspjeh svakog natjecanja (Findak i sur. 2003.), a posebno za školska natjecanja mora biti **masovnost**. Primjereno tome za školska natjecanja vrijedi pravilo: U natjecanjima trebaju sudjelovati svi učenici, kada je god moguće. U natjecanja treba uključiti što više učenika, a onim najboljima koji su to pravo stekli natječući se u višem rangu, treba omogućiti da se nastave natjecati u višem rangu.

Sportska natjecanja u nekim slučajevima mogu biti više štetna nego korisna. Naime, ako učenici sudjeluju na natjecanju nesprenni, ako se natječu sa sebi neravnopravnim pojedincima ili momčadima (po dobi, fizičkoj i tehničkoj pripremljenosti i dr.) onda je sudjelovanje na natjecanju i promašeno i štetno. I obratno, ako su natjecanja primjerena dobi učenika, ako je sudjelovanje na natjecanju i dobra učenička pripremljenost rezultat kontinuiranog rada učenika i nastavnika tada treba očekivati da će natjecanja ispuniti i zadovoljiti ne samo potrebe, želje i interese učenika za natjecanjem, nego će kod njih također razviti svijest da na natjecanju mogu sudjelovati i postići uspjeh jedino onda ako su za to dobro pripremljeni.

Sukladno svemu iznesenom analizirat će se sustav natjecanja na razini škola i Sisačko-moslavačke županije u svrhu prepoznavanja broja škola i rezultata koje pojedine škole postižu na razini lokalne sportske zajednice. Prema tome, cilj ovog rada je analizirati sustav školskih sportskih natjecanja na razini Sisačko–moslavačke županije.

2. ŠKOLSKE SPORTSKE AKTIVNOSTI U OSNOVNOJ ŠKOLI

Uredbom Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske iz 1993. godine krenulo se u osnivanje školskih sportskih klubova. Prema podacima Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske oko 25% djece u osnovnim školama je uključeno u sustave treninga i natjecanja školskih sportskih klubova. U 2003. godini iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za školski sport (osnovne i srednje škole) izdvojeno je osam milijuna kuna. Dodatnih oko 10 milijuna kuna izdvojili su proračuni lokalnih uprava i samouprava. Međutim, ta sredstva predstavljaju minimalni poticaj za aktivnost školskih sportskih klubova. Naime, kada se krenulo s osnivanjem školskih sportskih klubova nisu stvoreni materijalni uvjeti za njihovo uspješno djelovanje. Sustav obrazovanja ne može sam preuzeti skrb o školskom sportu.

Bez odlaganja djeci osnovnoškolske dobi treba omogućiti u organizacijskom, kadrovskom, materijalnom i stručno – programskom smislu svakodnevno tjelesno vježbanje i bavljenje sportom. Obveznu nastavu tjelesne i zdravstvene kulture treba podići na višu razinu da se broj obveznih sati nastave tjelesne i zdravstvene kulture mora pod hitno povećati za jedan sat tjedno tako da učenici od prvog do trećeg razreda imaju četiri sata, a učenici od četvrtog do osmog razreda tri sata tjedno. Budući da postojeći kadrovski i stručni potencijali (broj profesora fizičke kulture) to dopuštaju, potrebno je omogućiti kvalificiranim kadrovima rad s djecom već od prvog razreda osnovne škole.

Zakonskim propisima treba osigurati da se nove škole ne grade bez sportskih dvorana, a učenicima koji imaju interes za bavljenje sportom izvan obvezne nastave, mora se omogućiti da svoj interes zadovolji sudjelovanjem u dodatnim sportskim aktivnostima u školskom sportskom klubu.

3. ŠKOLSKA SPORTSKA NATJECANJA U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJU

Da bi tjelesno vježbanje i sport uspješno odgovorilo zadanim ciljevima i efektima koji se očekuju potrebno je analizirati sve čimbenike koji doprinose nastavnim i izvannastavnim aktivnostima u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području.

Valja se osvrnuti i na sadašnje stanje za stručnim kadrovima te brojem osnovnih i srednjih škola u Gradu Sisku i Sisačko-moslavačkoj županiji.

Kada se govori o broju škola i broju stručnih kadrova u gradskim i županijskim školama, onda se može konstatirati da postoji dobra raspršenost i škola i stručnih kadrova u pojedinim dijelovima Sisačko-moslavačke županije. Grad Sisak, kao središte županije razumljivo ima najveći broj osnovnih i srednjih škola. Od 34

osnovne škole u županiji sedam ih je u Sisku, a od 38 stručnih djelatnika 11 ih djeluje u gradu Sisku. Kada se analizira situacija u srednjim školama onda od 13 srednjih šest djeluje u Sisku, a od 24 stručna djelatnika 13 ih radi u sisačkim srednjim školama. Zaključno u sisačko-moslavačkoj županiji ima 47 osnovnih i srednjih škola u kojima djeluje 62 stručna djelatnika. U ovom radu pozornost je usmjerena na 34 osnovne škole koje su se natjecale u školskim sportskim natjecanjima na županijskoj razini

Oduvijek je u školama zapaženo mjesto zauzimaao sport djece i mladih. Sport u svijet mladih unosi mogućnost da se ostvare potvrđivanjem osobnih vrijednosti, a potiče i na nova postignuća te zajedništvo u naporima (moja skupina neka bude bolja). U sadašnjem sustavu školstva formirani su učenički sportski klubovi. Tu se djeca i mladež okupljaju s osnovnom željom da zadovolje potrebu za bavljenjem određenim sportom za kretanjem i natjecanjem s vršnjacima iz drugih razreda i škola. Povezano je to i sa željom da žive u zdravoj sredini i njeguju životni optimum.

Dijete se uvodi u svijet sporta upravo nastavom tjelesne i zdravstvene kulture i školskog sportskog kluba. Prve spoznaje o sportu djeca dobivaju u najranijoj dobi. U školi, posebno u školskom sportskom klubu, učenici postižu vrlo vrijedne i zapažene rezultate a upravo su pedagozi fizičke kulture ti koji prvi mogu otkriti nadarene učenike, kandidate za vrhunska sportska ostvarenja.

4. REZULTATI I RASPRAVA

U Tablici 1. navedeni su rezultati koje su pojedine škole Sisačko-moslavačke županije postigle u devet sportskih grana. Vidljiva je dosta dobra raširenost sportskih postignuća po pojedinim školama. U nekim sportovima, za razliku od rezultata koje su postigle učenice (Rožić i Milanović 2007.), dobivena je veća varijabilnost rezultata između škola. Rijetko koja škola je postigla najbolji rezultat u većem broju sportskih grana.

Tablica 1. Rezultati pojedinih škola na sportskim natjecanjima u različitim sportskim granama

	mali nogomet	rukomet	košarka	odbojka	stolni tenis	tenis	streljaštvo	atletika	plivanje	ukupno
OŠ VLADIMIRA VIDRIČA KUTINA	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6
OŠ NOVSKA	5	-	3	-	-	6	-	-	-	14
OŠ BRAČA BOBETKO SISAK	4	-	-	-	2	3	5	3	3	20
OŠ GALDOVO	3	-	-	-	-	-	2	2	2	9
OŠ DRAGUTINA TADIJANOVIĆA PETRINJA	2	5	-	-	6	-	-	-	-	13
OŠ DVOR	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
OŠ ZVONIMIRA FRANKA KUTINA	-	6	-	-	-	4	1	6	-	17
OŠ IVANA KUKULJEVIĆA	-	4	-	4	-	5	3	-	4	20
OŠ BRAĆE RIBAR	-	3	4	-	-	-	4	4	5	20
OŠ JOSIPA KOZARCA LIPOVLJANI	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
OŠ STJEPANA KEFELJE KUTINA	-	-	-	6	5	-	-	-	-	11
OŠ PETRINJA	-	-	6	-	-	-	-	-	-	6
OŠ MATE LOVRAKA KUTINA	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
OŠ KOMAREVO	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5
OŠ GLINA	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3
OŠ JASENOVAC	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
OŠ RAJIĆ	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
OŠ VIKTOROVAC SISAK	-	-	5	-	4	-	6	-	-	15
OŠ 22. LIPANJ SISAK	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6

U tom smislu jedino se može istaknuti OŠ “Braća Bobetko” iz Siska i donekle OŠ “I. Kukuljevića” iz Siska. Jedini izvrsan rezultat postigle su OŠ “22. lipnja” iz Siska u plivanju i OŠ “Raić” u atletici, OŠ “Petrinja” u košarci i OŠ “V. Vidrića”, Kutina u malom nogometu. Prema ukupnom rezultatu potrebno je istaknuti da prve tri škole po postignutim rezultatima su OŠ “Braća Bobetko” iz Siska, OŠ “I. Kukuljevića” iz Siska i OŠ “Braće Ribar” iz Siska. Četvrto mjesto zauzima OŠ “Zvonimira Franka” iz Kutine. Značajni položaj po postignutim rezultatima zauzimaju i OŠ “Novska” (peto mjesto) i OŠ “D. Tadijanovića” iz Petrinje (šesto mjesto).

Važno je napomenuti da u školama koje su postigle najbolje rezultate u sportskim natjecanjima postoje dobri materijalni uvjeti za tjelesno vježbanje i sport. Naime,

u većini škola, a posebno najbolje plasiranim, postoje sportske dvorane, kvalitetni vanjski tereni odnosno školske sportske površine. U izvješćima o natjecanjima sadržanim u biltenu Sisačko-moslavačke županije (2003.) navedeno je da su sva provedena natjecanja prošla bez ikakvih incidenata, a da ih je pratio veći broj učenika i roditelja. Posebno je naglašeno aktivno i stručno sudjelovanje nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture u svim fazama provedbe sustava natjecanja učenika osnovnih škola ove županije.

Ovi rezultati ukazuju na potrebu daljnjeg poticanja razvoja treninga i sustava natjecanja u osnovnim školama Sisačko-moslavačke županije s ciljem osiguravanja puno boljih uvjeta za provedbu kvalitetnijih izvannastavnih školskih sportskih aktivnosti.

5. ZAKLJUČAK

U ovom radu prikazano je aktualno stanje tjelesnog vježbanja i sporta u Sisačko-moslavačkoj županiji s posebnim osvrtom i organizacijom, provedbom i rezultatima koje su učenici osnovnih škola ove županije postigli tijekom 2006. godine. OŠ Braća Ribar, Ivana Kukuljevića te škola Braća Bobetko Sisak imaju jednaki i najveći broj bodova. Tek nakon njih valja istaknuti visoko četvrto mjesto koje je osvojila OŠ Zvonimira Franka, Kutina, peto mjesto koje je osvojila OŠ Viktorovac Sisak i šesto mjesto koje je osvojila OŠ "Novska".

Rezultati ukazuju da su nastavnici TZK zajedno sa županijskim vodstvom pristupili sportskim natjecanjima na najbolji mogući način. Ova iskustva trebat će sigurno koristiti u daljnjoj provedbi natjecanja u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Na osnovi ovog rada potrebno je usmjeravati daljnju politiku sporta u Sisačko-moslavačkoj županiji kroz izgradnju sportskih objekata veće stimuliranje nastavnika i profesora TZK financiranje i povećanje sredstava i broja sportova i posebice broja učenika koji će sudjelovati u školskim sportskim natjecanjima u ovoj županiji.

6. LITERATURA

1. Findak, V. (1999.). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture; Školska knjiga, Zagreb
2. Findak, V. (1996.). Tjelesna i zdravstvena kultura u osnovnoj školi, Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
3. Više autora (2003.). Bilten sisačko-moslavačke županije, Sudjelovanje učenika osnovnih i srednjih škola Sisačko-moslavačke županije na županijskim, regionalnim i državnim susretima – natjecanjima u školskoj godini 2002./2003., str. 105. – 137.